

**AINEKAVA**  
**MUUSIKAÕPETUS**  
**(1.-4. KLASS)**

## MUUSIKAÕPETUSE AINEKAVA 1.- 3. KLASS

- 1.1. Muusikaõpetusel on tähtis osa õpilase tundemaailma rikastamisel ja tasakaalustatud isiksuse arendamisel, muusikakultuurilise aluse rajamisel ning tervikliku maailmapildi kujunemisel, sotsiaal-kultuuriliste hinnangukriteeriumide ja muusikalise maitse kujundamisel.
- 1.2. Muusikaõpetuse oluliseks üleandeks on rahvuslike kultuuritraditsioonide säilitamine ja edasikandmine. Selles on oluline koht koorilaulu ja pillimängu edendamisel ning kaasaja muusika tutvustamisel.
- 1.3. Muusikaõpetuse ülesanded on muusikahuvi äratamine ja muusikakogemuse rikastamine; aktiivse ja emotsionaalse muusikataju, muusikalise kirjaoskuse, muusika teadliku kuulamise oskuse, muusikalise kujutlusvõime, mälu, tähelepanu, rütmide ja koordinatsiooni arendamine ning esitamisoskuse kujundamine. Muusikaõpetaja ülesanne on õpetada muusikat võimalikult mitmekesiselt vastu võtma, seda väärtustama ja ennast loovalt väljendama. Musitseerimises lähtutakse eakohasusest ja õpilaste muusikalisest võimekusest.
- 1.4. Muusikaõpetuse põhitegevused on laulmine, pillimäng, muusika kuulamine, liikumine, muusikalise kirjaoskuse arendamine ja muusikaloo käsitlemine.
- 1.5. Muusikaõpetus üldhariduskoolis lähtub R. Pätsi ja H. Kaljuste didaktilis-metoodilistest printsiipidest, milles on ühendatud Z. Kodaly meetod ning C. Orffi muusikaõpetuse süsteem.
- 1.6. 1.–3. klassis on muusikaõpetuse keskmes musitseerimisrõõmu tekitamine. Häälekujunduslikus töös on tähelepanu keskmes õigele hingamisele toetuv loomulik ülehäälnelaulmine. Olulisel kohal on õpilaste muusikaliste võimete, muusika kuulamise oskuse ja loovuse arendamine.
- 1.7. 4.–6. klassis on peatähelepanu suunatud õpilase motivatsiooni, huvitatuse ja hinnangulise suhtumise kujundamisele. Vokaalsete võimete arendamisel pööratakse tähelepanu hääle kõlavusele, ilmekusele ning hääle individuaalsetele omadustele (tämbel, diapasoon). Arendatakse mitmehäälselaulmist, iseseisva musitseerimise oskust, loovust ja improvisatsioonivõimet. Õpilaste muusikalist maailmapilti avardatakse erinevate maade rahvalaulude, muusikapalade ja tantsude kaudu.
- 1.8. 7.–9. klassis on musitseerimise aluseks eakohane laulurepertuaar ja pillimäng. Muusikalisi teadmisi ja oskusi rakendatakse musitseerimisel, muusikavormide ja žanrite tundmaõppimisel.
- 1.9. Gümnaasiumis on tähelepanu keskmes laulmine ja tutvumine muusikalise kultuuripärandiga. Arendatakse analüütilist mõtlemist ning kujundatakse valmisolek muusikat kuulata, mõista ja hinnata.

### **Põhikooli õppe-eesmärgid**

Põhikooli muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- arendab vokaalseid võimeid;
- arendab loovust, algatusvõimet ja katsetamisjulgust;
- arendab improvisatsioonivõimet laulmise, rütmilise tegevuse ja pillimängu kaudu;
- musitseerib aktiivselt;
- omandab muusikalise kirjaoskuse põhialused;
- arendab muusikalist mõtlemist ja eneseväljendusoskust;
- arendab muusikalist analüüsivõimet, muusikaliste väljendusvahendite kasutamise oskust praktilises musitseerimises ja muusika kuulamisel;
- oskab muusikale hinnangut anda ning oma arvamust põhjendada.

## MUUSIKA AINEKAVA 1.–3. KLASSILE

### Õppetegevus

- 1.1. Algõpetuse põhieesmärgiks on aktiivse musitseerimise kaudu muusika vastu huvi äratamine. Muusikatund peab kujunema oodatud sündmuseks, mis pakub õpilastele positiivseid elamusi. Selles eas on oluline õpetaja positiivne suuline hinnang õpilase muusikalistele tegevustele. Hindamine muusikaõpetuses peab kajastama ja toetama iga õpilase individuaalsete muusikaliste võimete arengut.
- 1.2. Oluline koht meie muusikatraditsioonide säilitamisel ja edasiviimisel on koorilaulul ning pillimängul. Sellele pannakse alus 1.–3. klassis, kus moodustatakse mudilaskoor. Poistele luuakse võimalus laulda mudilas- või poistekooris. Vastavalt võimalustele tegeldakse vokaal- ja instrumentaalansamblite ning solistidega.
- 1.3. Laulmisel on tähelepanu *a capella* ühislaulmisel. Lisaks ühehäälele laulmisele lauldakse ka kaanoneid.
- 1.4. Pillimängus tutvutakse erinevate rütmi- (k.a kehapill) ja meloodiapillidega. Muusikahuvi süvendatakse rütmilise liikumise (liikumismängud, mängulaulud, lihtsad tantsud) kaudu.
- 1.5. Rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide abil arendatakse muusikalist mõtlemist ja loovust.
- 1.6. Muusikalise kirjaoskuse põhialused omandatakse muusikalise tegevuse kaudu.
- 1.7. Muusika kuulamisega kujundatakse muusikalist maitset; muusikaliste kujundite kaudu õpetatakse tunnetama ja mõistma ümbritsevat maailma, elavalt sekkuma muusika loomisse ja positiivselt suhtuma muusikakultuuri.

## AINEKAVA 1. KLASSILE

### Õppesisu:

#### Laulmine ja hääle arendamine

Õpetada lapsi laulma pingevaba tooniga. Juhtida tähelepanu õigele kehahoiule, hääle moodustamisele, diktsioonile.

Õpetada laulmisel õigesti hingama. Kõlaline puhtus ja ilmekus. Tähelepanu osutada eesti rahvalaulude õppimisele.

#### Muusikalised teadmised ja oskused

Meetrum ja rütm. Rõhulised ja rõhuta helid. Kiire ja aeglane liikumine muusikas. Kõrge, madal heli. Erinevad registrid. Vaikne ja vali muusika. SO, MI, RA astmete tundmaõppimine ja omandamine. Rütmivormide TA, TI-TI, TA-AA, TA-AA, paus tundmaõppimine, kasutamine laulude rütmisaadetes.

#### Muusika kuulamine

Kuulata lastelaule ja instrumentaalseid karakterpalu. Avardada laste muusikalist silmaringi, kujundada kuulamiskultuuri. Õpetada mõistma heliteose karakterit, meeoleolu. Õpetada jälgima muusikalisi väljendusvahendeid: tempo, tämbr.

#### Mäng lastepillidel

Lastepillide tundmaõppimine ja rakendamine laulude saateks. Kõlapulgad, tamburiin, triangel, kuljused, marakad.

### **Õpitulemused:**

I klassi lõpetaja

- laulab vaba loomuliku hingamise, õige kehahoiu, selge diktsiooniga ning ilmekalt.
- on omandanud ühislauluvara: Eesti hümn (F. Pacius), Emakesele (M. Härma), Mu koduke (A. Kiiss), Rongisõit (G. Ernesaks), Kes elab metsa sees, Lapsed tuppa, Teele, teele kurekesed, Sokukene, Tiiu talutütred, Mutionu pidu.

### **Kasutatav õppematerjal ja -vahendid:**

Muusikaõpetuse õpik ja töövihik I klassile autoriteks M. Pullerits, L. Urbel  
Rütmipillid, CD, kassetid

## **AINEKAVA 2. KLASSILE**

### **Õppesisu:**

#### Laulmine ja hääle arendamine

Laulda lihtsaid laule jätkata I klassis alustatud tööd. Kõlalise puhtuse ja emotsionaalsuse taotlemine ühehäälsel laulmisel. Laulude esitamine liikumise ja kujundlike liigutustega.

#### Muusikalised teadmised ja oskused

Meetrum ja rütm. Kahe- ja kolmeosaline takt. Taktijoon. Lõpumärk. Kordusmärgid. Kahe- ja kolmeosaline taktimõõt. SO, MI, RA, LE, JO astmete tundmaõppimine noodijoonestikul ja omandamine kuuldeliselt. Piano, forte.

#### Muusika kuulamine

Jätkata I klassis alustatud tööd. Õpetada jälgima muusikalisi väljendusvahendeid, taktimõõtu, dünaamika.

#### Mäng lastepillidel

Rütmiliste kaasmängude rakendamine õpitud lauludele. Meloodiapillide ksülofoni ja kellamängu õigete mänguvõtete õpetamine. Kastanjeti, rippaldriku, trummi õige hoiu ja mänguvõtete rakendamine.

### **Õpitulemused:**

II klassi lõpetaja:

- laulab vaba ja loomuliku hingamise, õige kehahoiu, selge diktsiooniga, ilmekalt.
- on omandanud ühislauluvara Eesti hümn (F. Pacius), Emakesele (M. Härma), Mu koduke (A. Kiiss), Rongisõit (G. Ernesaks), Mutionupidu, Tiiu talutütred, Sokukene, Ketramas, Kevadel, Tiliseb, tiliseb aisakell.
- tunneb kahe- ja kolmeosalist taktimõõtu kuulmise ja noodi järgi
- oskab kasutada taktijoont, lõpumärki, kordusmärki ja märke <, >.
- oskab kirjeldada muusikateose meeleolu ja karakterit.

### **Kasutatav õppematerjal ja – vahendid:**

Muusikaõpetuse laulik ja töövihik 2. klassile Monika Pullerits, Liivi Urbel  
Rütmipillid

## **AINEKAVA 3. KLASSILE**

### **Õppesisu:**

#### Laulmine hääle arendamine

Laulda ühehäälseid laule ja kaanoneid. Eesti ja teiste rahvaste laulud.

#### Muusikaline kirjaoskus

Meetrum ja rütm. Kahe- ja kolmeosaline taktimõõt 2 3 TA-A, TAIRI, TIRI- TIRI, pool- ja tervetakt pausi tundmaõppimine. Rütmiimprovisatsioonid. SO<sub>1</sub>, RA<sub>1</sub>, NA, DI, JO<sup>1</sup> astmete tundmaõppimine noodijoonestikul ja omandamine kuuldeliselt.

M<sub>p</sub>, m<sub>f</sub> crescendo, diminuendo < , >

#### Muusika kuulamine

- Õpetada jälgima muusikalisi väljendusvahendeid : rütm, dünaamika, meloodia.
- Mõistete vokaal- ja instrumentaalmuusika tutvustamine.
- Muusikažanrite valss, marss, polka tundmaõppimine.
- Mõisted helilooja, luuletaja, solist, ansambel, koor, koorijuht, dirigent, orkester tundmaõppimine.

#### Mäng lastepillidel

Mänguuskuste süvendamine rütmi- ja meloodiapillidel.

### **Õpitulemused:**

#### 3. klassi lõpetaja

- laulab vaba ja loomuliku hingamise, õige kehahoiu, selge diktsiooniga ning ilmekalt.
- on omandanud ühislauluvara
- oskab 2-3 oma maakonna rahvalaulu
- tunneb kahe- ja kolmeosalist taktimõõtu kuulmise ja noodi järgi
- teab JO võtme tähendust ja astmeid JO – JO<sup>1</sup> oskab neid kasutada laulmises ja pillimängus;
- oskab kirjeldada muusikateose meeleolu ja karakterit;
- eristab vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
- eristab muusikažanrite valss, marss, polka ja oskab neid iseloomustada;
- teab mõistete luuletaja, helilooja, solist, ansambel, koor, koorijuht, dirigent, orkester tähendust ja tunneb rütmivorme TA, TI- TI, TAA, TA-AA, TAIRI, TIRI- TIRI ja pause;

### **Õppematerjal ja – vahendid:**

Muusikaõpetuse õpik ja töövihik III klassile Liivi Urbel, Monika Pullerits kuulamise CD, rütmi- ja meloodiapillid.

## MUUSIKA AINEKAVA 4.–6. KLASSILE

### Õppetegevus

1.1. Selles vanuseastmes on põhieesmärgiks eale iseloomuliku erilise aktiivsuse suunamine muusikalisse tegevusse. Individuaalsete õpiülesannete lahendamise kõrval on otstarbekas kasutada ka rühmatööd. Hinnatakse õpilase muusikalise tegevuse aktiivsust, muusikalisi teadmisi ja oskusi ning laulmist. Õpilastele, kelle laululised võimed on tagasihoidlikud, antakse võimetekohaseid ülesandeid, mida ka hinnatakse.

1.2. Selle vanuseastme õpilased kaasatakse lastekoori, poisid – poistekoori. Jätkatakse tööd vokaal- ja instrumentaalansamblitega, solistide ja võimaluse korral orkestritega.

1.3. Laulmisel jätkatakse tööd õpilase hääle igakülgse arendamisega. Tegeldakse võimetekohase kahehäälse laulmisega. Süvendatakse pillimänguoskust. Liikumistegevuse põhirõhk asetatakse ringmängudele ja tantsudele. Improvisatsiooni kaudu arendatakse iseseisvat muusikalist mõtlemist ja loovust. Jätkuvalt süvendatakse muusikalist kirjaoskust. Muusika kuulamisel arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust.

### Ainekava 4. klassile

#### Õppesisu:

##### Laulmine ja häälearendamine

Laulda ühe- ja paigutise kahehäälsusega lihtsaid laule ning kaanoneid. Hääle kõlavuse ja väljenduslikkuse arendamine fraseerimisel, pehme tooni saavutamine, vältida forsseerimist. Laulude ilmekas ettekanne.

##### Muusikaline kirjaoskus

Meetrum ja rütm. Neljaosaline taktimõõt. Rütmide TA-AA- A, TI- TIRI, TIRI-TI, TA-ITI tundmaõppimine. Rütmiimprovisatsioonid. Rütmiliste kaasmängude rakendamine. Eeltakti tundmaõppimine. Vahelduvtakti tundmaõppimine. Pidevtähenduse tundmaõppimine. Duur ja mol helilaadid. Pool- ja tervetooni tundmaõppimine, kolmkõlad. Viulivõtme tähendus. Klaviatuur ja oktaav. Absoluutsete helikõrguste C, D, E, F, G, A, H tundmaõppimine noodijoonestikul ja klaviatuuril. Helistikud C –a , G- e, F-d .

##### Muusika kuulamine

Õppida tundma ühe-, kahe- ja kolmeosalisi lihtvorme. Hääleliigid: mõisted sopran, alt, tenor, bass, bariton. Eesti ja kodukoha tuntumad lauljad. Pillirühmade tutvustamine. Kooriliikide tutvustamine.

#### Õpitulemused

4. klassi lõpetaja

- laulab võimete kohaselt ja hääle individuaalseid omadusi arvestavalt
- on omandanud ühislauluvara Eesti hümn (F.Pacius), Püha öö (F. Grubber), kolm rahvalaulu, Mu isamaa armas.
- tunneb taktimõõte 2, 3, 4 kuulmise järgi;
- tunneb kuulmise ja noodi järgi rütmivorme;
- laulab astmenimedega lihtsaid laule ja harjutusi;
- mõisted duur, moll, helilaad
- teab viulivõtme tähendust

- tead tähtnimede asukohti noodijoonestikul ja klaviatuuril;
- kasutab muusika analüüsimisel muusikalisi mõisteid.
- teab erinevaid hääleliike, eesti tuntuid lauljaid
- teab erinevaid kooriliike

### **Õppematerjal**

Muusikaõpetuse õpik ja töövihik 4. klassile A. Sepp, H.-M. Järv  
Rütmi- ja meloodiatabamise tabelid.